



EDELÉNYI
kastélysziget





A Bódva-folyó szigetén álló kastélyt 1716 és 1730 között Jean-François L'Huillier ezredes, az egri vár kapitánya építtette, akinek II. Rákóczi Ferenc zálogosította el 1700-ban az edelényi birtokot.

Az építtető utolsó leszármazottja, gr. Dessewffy Ferenc 1820-ban bekövetkezett halála után a kastély és a hozzá tartozó területek tizenegy évre állami tulajdonba kerültek, majd a német származású Coburg család vásárolta meg az uradalmat. Az ő nevükhöz fűződik a térség gazdasági fellendülése, ezek közül is a legjelentősebb az ország első cukorgyárának megalapítása Edelényben. A Coburgok azonban nem laktak a kastélyban, azt bérbe adták, így az idő teltével pusztulásnak indult. Végül 1928-ban a magyar állam vásárolta meg az épületet, amiben járásbíróságot, különféle hivatali helyiségeket és szolgálati lakásokat alakítottak ki, valamint a második világháború után egy időre a helyi szovjet főparancsnokságnak is itt volt a székhelye.

Az 1980-as évek végére a hivatalokat kiköltöztették, a lakásokat megszüntették, így a gazdátlanul maradt épület pusztulásnak indult. 2001-ben a kastély állami kézbe került, nem sokkal később pedig elkezdődött több ütemben Európai Unió források felhasználásával a felújítása és kiállításainak, programjainak szervezése. A Forster Gyula Nemzeti Örökségvédelmi és Vagyongazdálkodási Központ kezelésében lévő Edelényi kastélysziget kulturális turisztikai látnivalókkal várja látogatóit.

Kastélysziget, Holt-Bódva

A Bódva évszázadokkal ezelőtt festői kanyarokat írt le, több ágra oszlott. A 19. század végén, a Coburg hercegek birtoklása idején szabályozták a folyót, amit 1969-ben egy további szabályozás követett, így nyerte el mai formáját a Holt-Bódva.



A holtág revitalizációjának eredményeként új élőhely jött létre. Így a terület ma már az Európai Unió által létrehozott összefüggő európai ökológiai hálózat, a Natura 2000 részét képezi.





*Állandó kiállítás –
a kastély rokokó falképsorozata*

Az edelényi kastély különlegessége a Lieb Ferenc iglói vándorfestő által készített freskósorozat, amely az egykori tulajdonosok lakrészében található.

A látogatók egy 3D kisjátékfilm megtekintésével kezdik a kastély felfedezését. A film a felvidéki vándorfestő, Lieb Ferenc, Edelényben töltött egy évét mutatja be, részben valós személyekre és tényekre építő, részben fantázia-szülte történeteken keresztül. A festő, a hat festett szoba átadását követően, vázlatrajzait lapozgatva feleségének mesél a kastélyban töltött időről. A rajzok megelevenednek, és Lieb egy-egy korábban megélt élethelyzetébe vonják a nézőt. Az Edelényben töltött időszak nemcsak Lieb Ferenc számára volt sorsfordító, hanem a kastély ifjú örökösének, „Kis Ferusnak” is meghatározó élmény a festő jelenléte és munkálkodása.

Képről-képre bontakozik ki a hat festett szoba története, a főszereplők jelleme és egymáshoz való viszonya, a korszak ikonikus alakjai és tipikus élethelyzetei, miközben képzeletbeli utazást teszünk a kastély és egykori környezetének mindennapjaiba.

A film rendezője: M. Tóth Géza



Gyűjteményi kiállítások:

„Theatrum orbis terrarum...”

Felfedezések, politikai hírek, egzotikum a „Földkerekség színpadát” megjelenítő térképlapokon

Térképet ma elsősorban tájékozódáshoz használunk. A digitális technikának köszönhetően másodpercek alatt megkapjuk úti célunk koordinátáit, megjeleníthetjük a lehetséges megközelítéseket, az út várható idejét, sőt az aktuális útviszonyokat is. Az emberi civilizáció története során ezzel szemben a térkép hosszú ideig elsősorban az emberi környezet megismerésének eszköze volt. Az ismerős és ismeretlen tájak „feltérképezése” lépésről lépésre tágította a szellemi látókört, és járult hozzá a természettudományok fejlődéséhez.

Miért éppen térkép kiállítás nyílt az edelényi kastélyban?

A kastély egykori férfi tulajdonosai katonáskodás révén szereztek hírnevet és egzisztenciát. A hadjáratok, csaták nélkülözhetetlen eszköze volt a térkép. Ez adta apropóját egy négy évszázadot átfogó, magyar vonatkozású térképgyűjtemény megvásárlásának és a téma tudományos alaposságú bemutatásának. A gyűjtemény különlegessége, hogy a korabeli térképkészítés eszközei és műszerei is részét képezik, ezért egyedülálló módon nem csupán a térképeket, hanem készítésük menetét is megismerheti a látogató.

Népszuper

A „Népszuper” egy rádió fantázianeve, de egyben Magyarországon egyedülálló kortörténeti kiállítás címe is, amely közel negyedszázadot tár elénk néhai Barna György műgyűjtő szerteágazó figyelmének megfelelően. Minden tárgynak, dokumentumnak története van, akár egy nagy könyv könyvjelzőjeként is használható bármelyik. A kiállítás az egykori gazdasági épületben kap helyet, azokban a helyiségekben, amelyeket lakásként használtak az ötvenes évektől egészen a nyolcvanas évek közepéig.

A kiállítás betekintést enged az időszak hangulatába annak minden jellegzetességével: így az eredeti csomagolású „luxuscikkek”, a hétköznapi háztartási eszközök, a képzőművészeti alkotások mellett megtalálhatók itt a reklám és politikai plakátok, a kor közlekedési eszközeinek két darabja, kitüntetések, oklevelek, a mezőgazdaság szocialista átszervezésének emlékei és természetesen a giccsek is.

Ma már inkább tragikusnak, mint humorosnak tűnnek azok a társasjátékok, amelyek a „föld, kenyér, szabadság” címmel kerültek ki a nyomdából. A magyar történelem 1945–1968 közötti korszaka kiemelkedő fontosságot tulajdonított az érdemek elismerésének.

A szovjetizálás évei alatt míg a gyerekek szovjet népmesékkal, társasjátékokkal ismerkedtek, a Szikra Lapnyomda számolatlanul nyomta a kiállításon is látható „klasszikusokat”: Marxot, Engelst, Sztálint és Lenint. Ezt a posztamensen és íróasztalon egyaránt megjelenő, s a rendszerváltásig maradó Lenin-kultuszt jól érzékeltetik a kiállítás sokféle formájú, nagyságú, alapanyagú szobrai.





Múzeumpedagógia

Az Edelényi kastélysziget élményszerű bemutatásának egyik legfontosabb eszköze egy olyan múzeumpedagógiai program, amely több korosztályt is meg tud szólítani. Nemcsak a helyi, térségi iskoláknak kínál lehetőségeket, hanem az osztálykirándulásokon részt vevő fiataloknak is. Cél az új ismeretek élményszerű átadása, a hozott tudás új kontextusba helyezése. Az ajánlott foglalkozások témái között szerepelnek többek között a rokokó falképek, a barokk kor életmódja és gazdálkodása, a kastélyban élt nemesi családok életútja és mindennapjai (L’Huillier, Forgách, Dessewffy, Eszterházy, Coburg), az állami tulajdonlás kalandos funkcióváltásai, az építéstörténet vitatott kérdései és a Holt-Bódva szerepe, élővilága.



Szolgáltatások

A látogatókat 70 személygépkocsi és 8 autóbusz fogadására alkalmas parkoló és kiszolgáló helyiség várja az érkezéskor.

A Fűzfa játszókertben a gyermekek a szabadban játszhatnak, emellett a kert a múzeumpedagógia foglalkozások egyik színtere.

A kastély egyedülálló esküvői fotók, esküvői szertartások helyszínéül is szolgál.

Az Edelényi kastélysziget egyes helyiségei bérelhető rendezvények, bálók, céges ünnepek megrendezésére is.



Hollókő: Ófalu és környezete

Tokaj-hegyaljai történelmi borvidék kultúrtáj

Aggtelek: az Aggteleki-karszt és a Szlovák-karszt barlangjai



Sirok: Barlangvár és tájház

Fáj: Fáy-kastély

Füzérradvány: Károlyi-kastély



Boldva: „Isa pur es chomuu” – középkori szerzeteséletet bemutató kiállítás

**Borsodszirák: „Hímes-ház” – paraszt-barokk lakás és viselet kiállítás;
Bartók és mi – Bartók Emlékszoba**

Damak: „Kerteknek gyümölcse” – tradicionális gyümölcsészet

Szendrőlád: „Uzso páni-tiszta víz” – vándorcigány élet bemutatása

**Szendrő: „Végvári élet” – Szendrői vár; „Amerikás magyarok” –
kivándorlók emlékére**

Szalonna: „Bódva-völgyi alkotók”

**Szinpetri: „Guttenberg Galaxis” – könyv-manufaktúra és a világ leg-
nagyobb könyve**

**Komjáti: „Fába faragott szépség” – Bódva-völgyi fatornácok és
fakapuk**

**Tornaszentandrás: „Paraszti praktikák” – környezettudatos és taka-
rèkos háztartásvezetés bemutatása**

Bódvaszilas: „Barokk uradalmi élet” – a barokk kor gasztronómiája

Hídvégardó: „Élet a határon”; „Mohától a GPS-ig” – tájékozódástörténet

TOVÁBBI LÁTNIVALÓK

Edelény: Tájház

Bódvalenke: Romfalu

Gömörszőlős: Fenntartható falu program

Kelemér: Tompa Mihály Emlékház

Irota: Porta-túra

Jósvafő: Aggteleki Nemzeti Park

Martonyi: Pálos kolostor

Szögliget: Szádvár

Teresztenye: Népi építészeti emlékek



Merre tovább?

A Bódva-völgye, a Gömör-Tornai térség számos más természeti értékkel és épített műemlékkel rendelkezik. Bódvaszilason a tájház és az Uradalmi Magtár, Gömörszőlősön, a fenntartható falu program, Bódvalenkén a freskófalú, Martonyiban a pálos kolostor, hogy csak néhány látnivalót említsünk. Az érintetlen természet és az egyházi kultúra történelmi értékei mind-mind felfedezésre várnak.







Edelényi kastélysziget



Kassza, főbejárat



Kávézó



Múzeum shop



Felvezető út



Akadálymentes bejárat az emeleti lifthez



WC



Kerékpártároló



Sétálóutak

FÖLDSZINT

- 4.1. Pénztár bejárat
- 4.3. Múzeum shop
- 5.13. Kávézó
- 0.1. Kocsiáthajtó
- 0.2. Főlépcsőház
- 0.10. „Kis Ferus” emlékszoba
- 0.14. Holt lelkek kiállítás
- 0.20. Kápolna
- 0.23. Régiós Információs Pont
- 0.24. 3D vetítőterem
- 0.26. Régiós Információs Pont
- 0.27. Múzeumpedagógiai terem
- 0.29. Drámapedagógiai terem
- 4.5. Népszuper kiállítás

EMELET

- 1.1. Díszterem
- 1.2. Főlépcsőház
- 1.3. Étkező
- 1.4. Négy évszak szobája
- 1.5. Keleti vendégszoba
- 1.6. Urasági háló
- 1.8. Keleti toronyszoba
- 1.10. Grófné szobája
- 1.12. Kabinet
- 1.13. Oratórium
- 1.14. Kápolna
- 1.15. Nyugati vendégszoba
- 1.16. Ludmilla emlékszoba
- 1.17.; 1.19.; 1.21.; 1.22. Térkép kiállítás
- 1.28. Kutatószoba
- 1.29.; 1.30. Látogató tér
- 1.31.; 1.32. Pannók



Bejárat



Múzeum shop



Kávézó



Festett termek



Látogatható terület



Női mosdó



Férfi mosdó



Mozgássérült mosdó

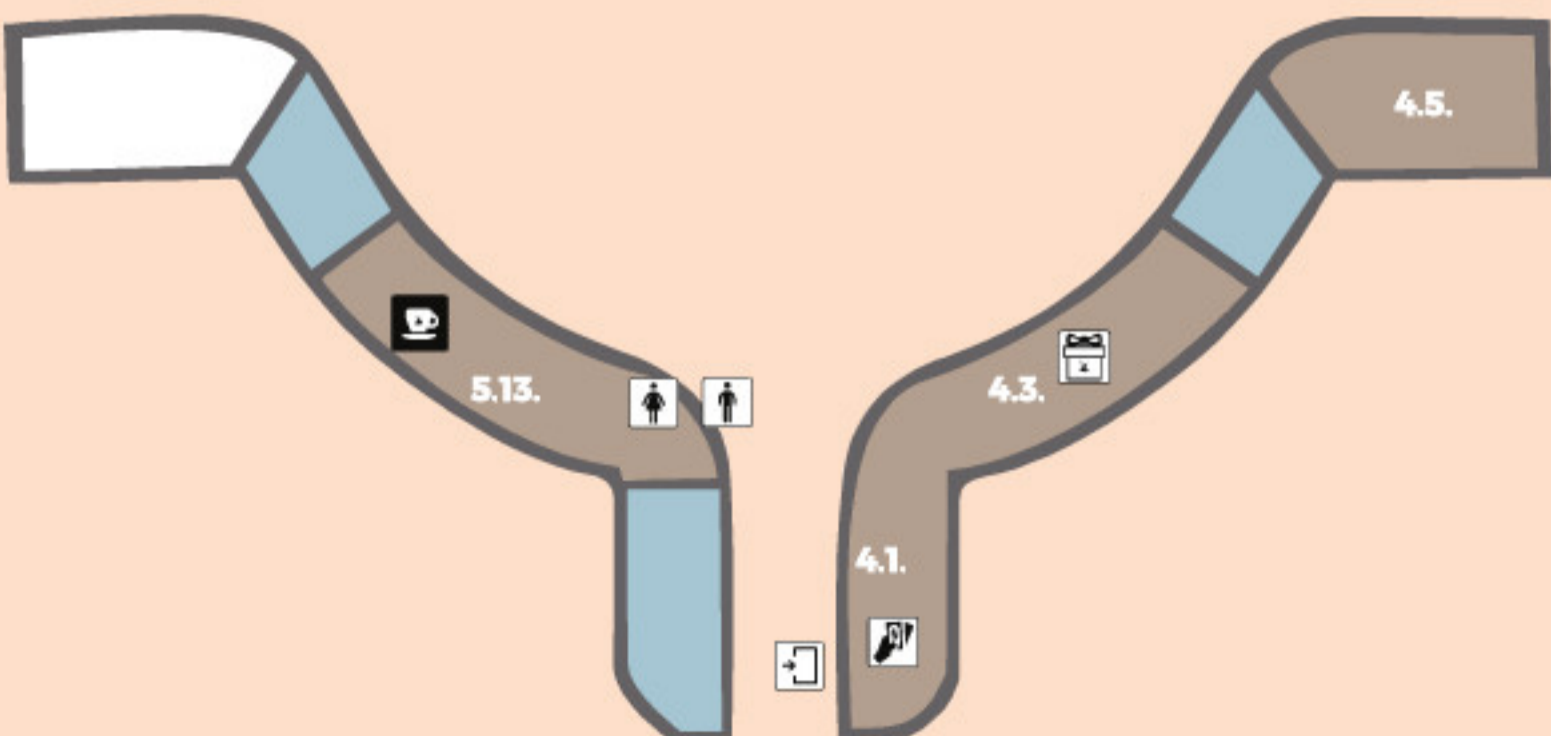
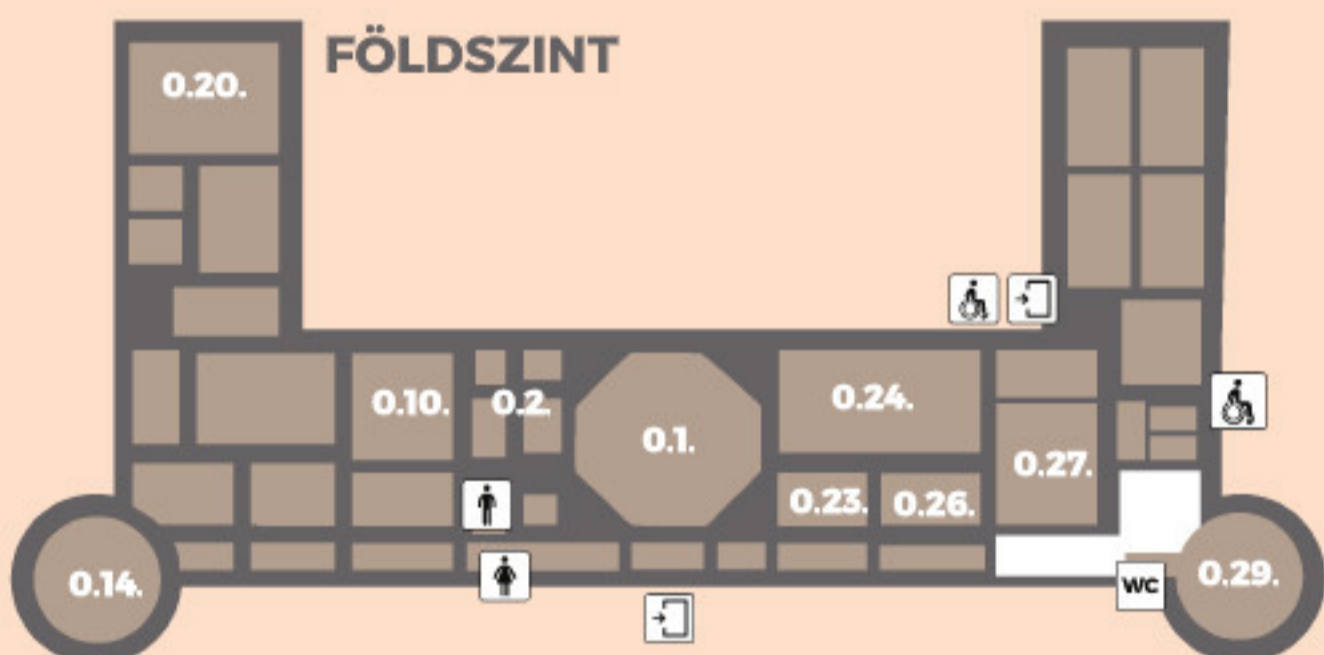
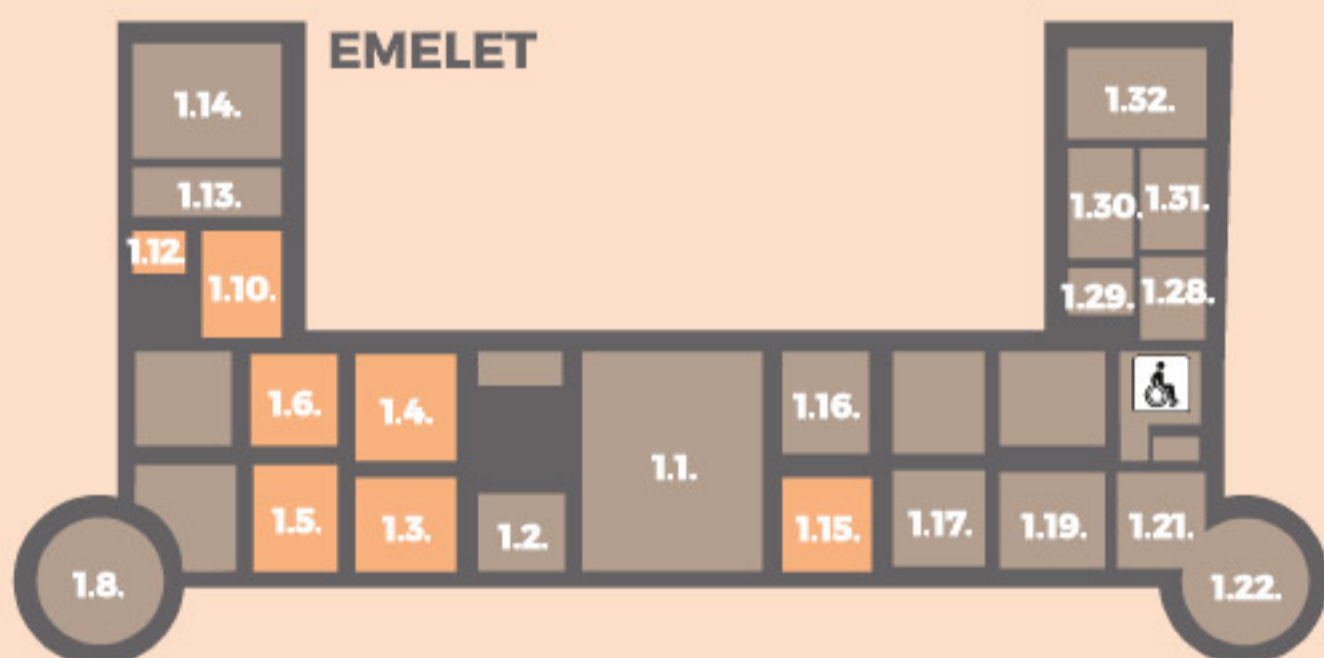


Üzemi terület



Nem látogatható terület

Edelényi kastély



Az EDELÉNYI KASTÉLYSZIGET
pénztárában megváltott
teljes árú belépőjegyével
20 % kedvezményre jogosult,
ha ugyancsak teljes árú belépőjegyet vált
az AGGTELEKI NEMZETI PARK
barlangtúráira



www.anp.hu

INFORMÁCIÓ

www.forsterkozpont.hu

www.edelenyikastelysziget.hu

tel: +36 48 524-030

e-mail: informacio@forsterkozpont.hu

Készült 5 000 példányban

Felelős kiadó

a Forster Gyula Nemzeti Örökségvédelmi és
Vagyongazdálkodási Központ elnöke

Szerkesztette: Bay Judit

Fotók: Takács József

Design: Bluepixel Kommunikációs és
Produkciós Iroda

Nyomdai munkák: Kapitális Kft., Debrecen

Ingyenes kiadvány

2015

EDELÉNYI
kastélysziget




FORSTER
KÖZPONT



SZÉCHENYI 2020



MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap



BEFEKTETÉS A JÖVŐBE